

ALT ER STØRRE I AMERIKA

Vi danskere har et selvimplanteret lillebror-gen. Uanset hvem vi sammenligner os med, kan vi, med lidt ihærdighed, få øje på misundelsesværdige træk, som vi inderligt ønskede var en del af vores nationale egenart. Det forekommer os at alt her til lands er lidt middelmådigt. End ikke naturen synes ikke at have begunstiget os med helt så spektakulære fænomener som i andre lande. Bevares, vi er da stolte af Himmelbjerget og Gudenåen (der som bekendt har fået status som flod). Men vi er stolte på vores egen ironiske og afvæbnende facon. Vi ved godt at målestokken ikke holder internationalt set. Heller ikke vores danske vejr gør sig den ulejlighed at bidrage med internationalt anerkendte fænomener. Men skulle vinden en enkelt gang i hvert århundrede snige sig op over orkanstyrke fejrer vi det til gengæld med mazarintærte og indendørs hygge, mens vi fyldes op af en 'vi-kan-jo-godt' stemning akkompagneret af meteorologernes ekstatiske beslaglæggelse af TV'ets sendeflade.

Måske er det i virkeligheden meget godt. Middelmådigheden betyder jo også, at vi er forskånet for terroraktiviteter og nedrige sygdomme i pulverform, da disse fænomener hører hjemme blandt ekstremerne – altså uden for den skala, hvor vore hjemlige aktiviteter som oftest er at finde. For bagved den fysiske katastrofe i USA d. 11 september gemmer sig tilsyneladende en eller anden form for irttesættelse for at have været lidt vel højt på strå gennem de seneste årtier. Nu er vi så vidner til ikke kun hævnangrebene i Afghanistan, men også de forenede staters rehabilitering – en proces som omfatter både æresoprejsning udadtil og et indefrakommende krav om hævn – alt sammen ført an af en præsident, hvis væsentligste taktiske terminologi synes at være hentet hos Lucky Luke og Daltonbrødrene i det vilde vesten.

Journalist Kirsten Mogensen hædrer i artiklen "Når vagthunden bliver hyrdehund" (JP 30/9) de amerikanske mediers indsats for at vende befolkningens afmagt og vrede over terrorhandlingerne til positiv energi rettet mod hjælpearbejdere, ofre og bloddonorer. Om det fornuftige i denne kanalisering skal der ikke herske tvivl – men hyrdehundemetaforen tror jeg de fleste danskere ville have sig frabedt. Som logisk konsekvens betragtes befolkningen i metaforens forlængelse da som en flok mindre bemidlede får, der er ude af stand til selv at finde vej - i den retning hyrden ønsker dem, vel at mærke. Som en pøbel initiativblottede skabninger farer de forvildet rundt i flok og formår ikke at finde hverken fælles mål eller midler. Dette menneskesyn er svært foreneligt med højt

besungne amerikanske værdier som individets frihed, bevægelsesfriheden og det frie initiativ. Ganske vist har landet været under angreb udefra, men at det per automatik skulle forvandle en ellers handlekraftig og selvbevidst befolkning til en hob majnonetdukker, som venter på at dukkeføreren skal tage over, finder jeg ikke troværdigt. Snarere finder jeg det sandsynligt at det ligger amerikanerne nærmere at afstive sig selv og hinanden via den sproglige interaktion. For netop i omgangen med sproget findes en slående analogi til den konsum, som vi forbinder med noget arketypisk amerikansk – det hele er lidt større; colaerne er større, burgerne er større - og ordene er større.

Og der sidder vi så i vores middelmådighed og er vidner til hvorledes sprogets mest spektakulære gloser dagligt motioneres på den anden side af Atlanten. Gloser som vi til dagligt kun omgås i diminutive former eller pligtskyldigt udstyrer med andre markører som devaluerer ordets egentlige betydning for ikke at blive taget til indtægt for sprogligt hovmod. For måske er det netop i sproget vi skal lede efter en sammenhæng mellem selvopfattelse og nationalkarakter – måske netop derfor forekommer den amerikanske virkelighed os så fremmed. Mediedækningen tilbyder os ganske vist dagligt at løse 1. klasses billet til en guidet post-terror tur i det amerikanske. Og indrømmet, udsynet er fint, men af og til dugger ruderne til med overdreven patriotisk sprogbrug og lemfældig omgang med højpotent terminologi. Begreber som 'demokrati' og 'frihed' ikoniseres som uomtvistelige amerikanske artefakter, og gennem en kontinuerlig klappen sig selv på skulderen konsolideres begreberne i den amerikanske bevidsthed. Alene besiddelsen af et amerikansk statsborgerskab udløser nu bevilling til at bære prædikatet 'helt' – en æresbevisning som i første omgang var forbeholdt New Yorks politi og brandvæsen som en anerkendelse af at de – nå ja –udførte deres job. Nu kræver det imidlertid så megen mod og mandshjerte blot at være amerikaner at man har fundet det berettiget at strø løseligt om sig med den slags sproglige fortjenstmedaljer. Uden at kny ifører amerikanerne sproget søndagstøjet og lader det spankulere frit omkring uden hensyntagen til risikoen for pletter og almen slitage.

Fra første parket og på behørig afstand får vi danskere indblik i hvordan genrejsningen af Amerikas nationale integritet i høj grad er en ovenfra sprogligt medieret virksomhed. Tættere end bomberegningen over Kabul og Kandahar falder roserne og selvforherligelsen over New York og andre mere eller mindre terroramte områder. Som franske foie gras gæs tvangsfodres den

amerikanske befolkning til at strutte af stolthed over egen formåen og nationale tilhørsforhold. Og det er her vi per instinkt krummer tæerne, som for at sikre jordforbindelsen ved at gribe om jordens krumning. For vi har det svært med sproget i dets rene form. Vi er ikke ødsle med superlativerne. Og refererer vi til helte hører de som regel til i historien, tegneserier eller ved sjældne tilfælde i sportens verden – parallelle virkeligheder, hvor et højtravende vokabularium som følge af virkelighedsmodulationen kan tillades.

Godt hjulpet på vej af mediernes og politikernes pompøse sprogbrug er USA i færd med at udbedre terrorens skader på det fundamentet, hvor deres selvopfattelse hviler. Sproget viser sig at kunne levere en del af den kit, der kan forene kræfterne. Der henvises med stor succes til samlende begreber som 'nationalstaten' og 'den amerikanske sjæl' som uniforme størrelser, hvormed man foregiver en homogenitet, der er uden hold i virkeligheden – men snarere en sproglig konstruktion, der i dette tilfælde opfylder rollen som en lynafleder og bortleder opmærksomheden fra interne disputer og inventerer de negative energier til en fællesskabsfølelse. En forbrødring, der nøgternt set virker påfaldende USAs heterogenitet taget i betragtning.

Alt er større i USA – også den floskulerede nationalfølelse.